

The President of the European Parliament
Rue Wiertz 60.B-1047 BRUSSELS

Petíció az Európai Unió Parlamentjéhez

I. A PETÍCIÓ SZÖVEGE

Az Európai Unió Alapjogi Chartája 44. cikkében biztosított petíciós jog alapján alulírottak, mint uniós polgárok, az alábbi petícióval fordulunk az Európai Parlamenthez.

Kérjük, hogy az Európai Parlament nyilvánítsa elfogadhatónak és tűzze napirendre az erdélyi magyar kisebbségnek - különösen az egységes és homogén Hargita és Kovászna megyék tekintetében - az egységes régió kialakítására vonatkozó petícióját.

Azzal a kéressel fordulunk a Tisztelt Szakbizottsághoz, hogy eljárása során részletesen és a legmagasabb szakmai szintén vizsgálja meg: milyen eszköz és lehetőség van annak biztosítására, hogy azon európai polgárok, akik nagy számban és egy tömbben élnek egy adott tagállam szuverén területi egységének kisebbségeként, maradéktalanul gyakorolhassák alapvető emberi jogait, különös tekintettel az európai unió szubszidiaritásra vonatkozó alapelvére, a multikulturalitásra, a pluralizmusra, valamint a régiók egyre növekvő szerepére.

Felhívjuk a Tisztelt Szakbizottság figyelmét, hogy Románia - több nemzetközi jogszabály és kétoldalú megállapodás, valamint a saját állampolgárai önszerveződésén alapuló határozott igénye ellenére, mind a mai napig folyamatosan akadályozza és megghiúsítja az ügy legitimitásának a kérdését, valamint egyértelműen egy olyan politikai rendezési elvet törekszik megvalósítani, mely a régiók kialakításánál egyáltalán nem venné figyelembe a kisebbség igényeit, sőt azokkal ellenétes közigazgatási megosztásra törekszik.

II. A PETÍCIÓ INDOKLÁSA

Határozott álláspontunk, hogy Románia, a fent nevezett mulasztással és a kisebbségi jogok érvényesítésének megakadályozásával, mind közvetlenül, mind közvetve több pontban is megsérti az Európai Unióról szóló szerződés (továbbiakban: EUSZ) 2. cikkben említett értékeket, mely összhangban az EU eljárási szabályzatával alkalmas arra, hogy a petíció befogadásra és megvitatásra alkalmas legyen.

Az Európai Unióról szóló szerződés [EUSZ] 2. cikk kimondja:

Az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul. Ezek az értékek közösek a tagállamokban, a pluralizmus, a megkülönböztetés tilalma, a tolerancia, az igazságosság, a szolidaritás, valamint a nők és a férfiak közötti egyenlőség társadalmában.

Európai Unióról szóló szerződés [EUSZ] 6. cikk (1) bekezdése arról rendelkezik, hogy az Unió elismeri az Európai Unió Alapjogi Chartájának

2000. december 7-i, Strasbourgban 2007. december 12-én kiigazított szövegében foglalt jogokat, szabadságokat és elveket; e Charta ugyanolyan jogi kötőerővel bír, mint a Szerződések.

I. Közvetlen hatású jogsérelem:

Kétségtelen és nem vitatott tény, hogy az Unió legfontosabb dokumentumaiban, alapító szerződéseiben nem szerepelnek konkrét kisebbségvédelmi rendelkezések és mint olyan a nemzeti kisebbségek számára biztosított autonómia sem jelenik meg *expressis verbis* formában. Ugyanakkor egyre hangsúlyosabban érvényesül az EU-ban két olyan tényező, mely támpontot adhat a kérdés megközelítésében:

1. a szubszidiaritás elve és
– az Unió regionális politikájának keretében –
2. a helyi és regionális hatóságok szerepének növekedése – az önkormányzatiság szélesebb és átfogóbb értelmezése

Mindkettő azt a többször megfogalmazott, alapvető törekvést szolgálja, hogy az Unió mint intézményrendszer, és mint szervezet, minél közelebb kerüljön az állampolgárokhoz. A régiók (és más területi hatóságok) egyre növekvő szerepét az Unió politikáinak megvalósításában elismerte a Parlament és a Bizottság is. Az Európai Parlament 2003 januárjában határozatot fogadott el „A regionális és helyi hatóságok szerepéről az európai integrációban” címmel, melyben már a regionális és helyi hatóságok autonómiája is szerepel. A határozat elismeri, hogy a tagállamokon belül a különböző regionális és helyi hatóságok autonómiája megnövekedett az elmúlt években, továbbá hogy e hatóságok védelme és megerősítése hozzájárul a demokrácián és a hatalom decentralizálásának elvén alapuló európai integrációhoz.

A fentiek alapján jól és egzakt módon kivehető az EU-ban az jogalkotói és végrehajtói tendencia, mely a nemzeti kisebbségek közigazgatási autonómia-törekvéseit nem az eddig eredménytelennek és konfliktusforrásnak bizonyuló kollektív jogok oldaláról, hanem az igazán EU-konform szubszidiaritás, regionalizmus és önkormányzatiság irányából tartja elfogadhatónak és kivitelezhetőnek.

II. Közvetett hatású jogsérelem:

Annak ellenére, hogy a romániai magyar kisebbség autonómia igénye meglehetősen hosszú időre nyúlik vissza, valamint, hogy a kisebbségek önrendelkezésének hatékony és legitimált formája számos nemzetközi szerződésben, jognyilatkozatban és kétoldalú megállapodásban is szerepel, mind a mai napig nem történt semmilyen szakigazgatási előrelépés ebben az ügyben.

Az alábbiakban röviden emlékeztetjük a Tisztelt Petíciós Bizottságot, - a teljesség igénye nélkül - azokra a jogforrásokra melyek, folyamatos megsértése zajlik.

1. ENSZ 1966-os dokumentuma, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya egyrészt rögzítette, hogy minden népnek joga van az önrendelkezésre, másrészt a nemzeti kisebbségeket illetően megfogalmazta a közösségi jogok csíráját: a kisebbségnek saját kultúrához, nyelvhez való jogát

2. Az 1990-ben az Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet (EBEÉ) keretében fogadták el a Koppenhágai Dokumentumot, mely elismeri a

kisebbségek kollektív jogait továbbá kimondja, hogy a kisebbségeknek joguk van részt venni az identitásuk védelmére vonatkozó ügyekben

3. Szintén az EBEÉ keretében, a nemzeti kisebbségi szakértők 1991-es találkozásián elfogadott Genfi Jelentés rámutat arra, hogy az államoknak lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy a területükön élő nemzeti kisebbségek megőrizték identitásukat, továbbá olyan körülményeket kell teremteniük, amelyek lehetővé teszik a kisebbségek számára identitásuk továbbfejlesztését.

4. Az ET Parlamenti Közgyűlésének 1201 (1993) sz. ajánlása, mely szerint „nemzeti kisebbség alatt az embereknek egy államon belüli olyan csoportja értendő, amelynek tagjai: a) ennek az államnak a területén laknak és annak állampolgárai; b) régi, szilárd és tartós kapcsolatot tartanak fenn ezzel az állammal; c) sajátos etnikai, kulturális, vallási vagy nyelvi jellegzetességekkel rendelkeznek; d) kellően reprezentatívak, bár számszerűleg kisebbségben vannak ezen állam egy körzetének lakossága körében; e) arra törekednek, hogy közösen megőrizték azt, amiből közös identitásuk fakad, nevezetesen: kultúrájukat, hagyományait, vallásukat vagy nyelvüket.”

5. Az Európa Tanács 1995-ös Kisebbségvédelmi Keretegyezménye nem tartalmaz utalást az autonómia semmilyen formájára. Ez a jogi dokumentum ugyanakkor elismeri a kisebbségek jogát kultúrájuk, vallásuk, nyelvük és hagyományaik megőrzésére, és szintén elismeri a kisebbségek jogát a közügyekben – és különösen az őket érintő közügyekben – való részvétellel.

6. Az EBESZ keretében 1999-ben elfogadott – nem jogi – dokumentum, az Európai Biztonsági Charta kimondja, hogy „A különböző autonómia-konceptciók, úgyszintén ... [az 1990-es Koppenhágai Dokumentumban, illetve az 1991-es genfi szakértői találkozásióról szóló jelentésben vázolt]... az EBESZ elveivel összhangban levő más megközelítések módokat jelentenek a nemzeti kisebbségek etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásának megőrzésére és elősegítésére egy létező államon belül.”

7. Az Európa Tanács keretében, 2002 júniusában, a helyi és regionális kormányzásért felelős miniszterek konferenciáján elfogadták a Regionális Önkormányzatról szóló Helsinkii Nyilatkozatot. A nyilatkozat többek között javasolja, hogy az Európa Tanács egy olyan európai jogi dokumentum keretében azonosítsa a regionális önkormányzás általános alapelveit, mely figyelembe veszi a tagállamok tapasztalatait.

8. Romániában 1992. október 25-én a Romániai Magyar Demokrata Szövetség küldötteinek országos tanácsa elfogadta a Kolozsvári Nyilatkozatot, mely kinyilvánította az erdélyi magyarság belső önrendelkezésre, autonómiára való igényét. 1993 januárjában a szövetség Brassóban tartott kongresszusa az RMDSZ alapszabályzatába és programjába foglalta a Kolozsvári Nyilatkozatban megfogalmazott elveket, és leszögezte, hogy „a romániai magyar nemzeti kisebbség számára a helyi és területi öngazgatást, a személyi és művelődési önkormányzatot” tekinti irányadónak és követendőnek.

9. 1996-ban Temesváron, lett aláírva a Magyar Köztársaság és Románia között a megértésről, az együttműködésről és a jószomszédságról szóló bilaterális szerződés, melynek több pontja is hangsúlyozottan foglalkozik a kisebbség ügyeivel és a jogaikkal. 15. Cikk (1) a) "A Szerződő Felek vállalják, hogy a területükön élő nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak és kötelezettségeinek szabályozása során az Európa Tanácsnak a nemzeti

kisebbségek védelméről szóló keretegyezményét alkalmazzák, hacsak belső jogrendjük nem tartalmaz a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek vonatkozásában kedvezőbb rendelkezéseket."

III. A PETÍCIÓ ÖSSZEGZÉSE

Az Európai Unió létrejöttének egyik alap gondolata, a tagállamok közötti béke megteremtése és fenntartása volt. Azt azonban tisztán is világosan látni kell, hogy a legtöbb európai államban élnek olyan közösségek, amelyek a többség identitásától eltérő identitással rendelkeznek. Ennek a helyzetnek és konfliktus forrásnak a rendezéséhez, ma már a legtöbb érintett országban bevezették és alkalmazzák az autonómia intézményét. Az Európa Tanács meggyőződése, hogy „az autonóm régiók pozitív tapasztalatai inspirációs forrásként szolgálhatnak a belső politikai konfliktusok megoldását célzó lehetőségek keresésekor”.

Az autonómia semmilyen körülmények között nem veszélyezteti vagy fenyegeti az azt biztosító állam szuverenitását és területi egységét, hiszen legyen szó akár területi, akár kulturális autonómiáról az minden esetben kizárólag a helyi igazgatás, közigazgatás feladata és hatásköré lenne.

A szubszidiaritásra és pluralizmusra oly büszke Európai Unió nem engedheti meg magának, hogy a szubszidiaritásról és a pluralizmusról megkülönböztető (tagállamoktól és nemzetektől függetlenül) módon beszéljen, vagy értékelje azt.

Mint ahogyan elfogadhatatlan a másság, vagy a faji megkülönböztetés, mint a többségi társadalom kisebbségének a diszkriminációja, úgy azonos súllyal és értékkel tilos az etnikai kisebbség önrendelkezésének csorbítása és korlátozása.

Kelt:

Háttér:

A petíció aláírói röviden ismertetik a petíció tárgyának földrajzi és szociológia háttérét, valamint három olyan pozitív példát ismertetnek a bizottsággal, mely érthetőbbé teszi a petícióban megfogalmazott követelést.

Az egységes és homogén etnikai kisebbség, Románia szuverén és senki által nem veszélyeztetett középső részén - a Keleti-Kárpátok nyugati oldalán - mintegy 12.800 km² fekszik. Az össznépesség: 550.444 fő (2005), melyből a magyar etnikai kisebbség 80,23 %.

Európai példák, melyek híven igazolják az autonómia létjogosultságát és pozitív hatását:

A). A Finnországhoz tartozó Åland-szigetek (finn: Ahrenmaa) lakossága csaknem teljes egészében svéd anyanyelvű, ez a terület 1809-ig Svédország része volt. Az Åland-szigetek autonómiáját a finn alkotmány biztosítja, az Åland-szigeteki autonómiáról szóló törvénnyel összhangban. Ezt a törvényt a finn parlament fogadta el, azonban csak a finn parlament és az Åland-szigetek parlamentjének közös döntésével módosítható, vagyis bármely fél megvétózhatja azokat a változtatásokat, amelyekkel nem ért egyet.

B). Az Olaszország északi részén található Dél-Tirol (más néven Bolzano) tartomány lakosságának csaknem 70%-a német ajkú. A tartományban, mely 1948-ban kapott autonóm státust, él ezen kívül egy 4%-os ladin kisebbség, a lakosság többi része pedig olasz. Az arányos képviselőtről szóló 1976-os köztársasági elnöki rendelet értelmében a közigazgatási álláshelyeket igazságosan kell elosztani a három nyelvi csoport között. Bolzanónak tartományi tanácsa van, melynek tagjait a helyi lakosok választják 4 évre. A tartományi tanács és a helyi hatóságok felelősek minden olyan területért, melyek fontosak a lakosság és a régió szempontjából, ide tartoznak különösen a szociális szolgáltatások, iskolák, nyelvhasználat és a gazdasági fejlődés. A tartomány autonómiájához az alkotmány jelentős anyagi forrásokat biztosít, mely részben állami bevételek újraelosztásából, részben olyan helyi adókból származik, melyek fölött kizárólag a tartomány rendelkezik.

C). Dánia speciális autonóm státuszt biztosított a Feröer-szigeteknek a Dán Királyságon belül egy 1948-as törvénnyel. A Feröer-szigetek lakói külön népként tekintik magukat, saját nyelvük van, és megőrizték hagyományait. Különálló nemzetiségük elismertsége tükröződik abban, hogy saját zászlójuk van és saját, feröeri útlevelük. A szigeteken az elsődleges nyelv a feröeri, de közügyek intézésekor a dán is használható. A szigetek hatáskörébe tartozik minden kulturális ügy, a kereskedelem és az ipar, a mezőgazdaság, halászat, vízgazdálkodás stb.

Budapest, 2013. október 14.

A Civil Összefogás Fórum (CÖF), a Szellemi Honvédelem Mozgalom és a Székelyföldért Társaság nevében

Bencze Izabella, a CÖF alapító szövegírója,
Csizmadia László, a CÖF alapító-szövegírója, a Szellemi Honvédelem Mozgalom életre hívója és
György-Mózes Árpád, a Székelyföldért Társaság elnöke

Valamint a petíció további aláírói: